

© EVELINE MORLON

VOEDERPRIJZEN GAAN DOOR HET DAK

De tendens heeft zich jammer genoeg doorgezet. Vandaag moeten we vaststellen dat alle rantsoenen voor varkens, zowel vleesvarkens als zeugen, duurder zijn dan in 2007. – *Dirk Fremaut, Hogeschool Gent*

De prijs van alle zetmeelhoudende en eiwithoudende voedermiddelen zijn alweer sterk in prijs gestegen. In tegenstelling tot de laatste maanden zijn ook de zuivere aminozuren fiks duurder geworden. Globaal gezien resulteren deze prijsstijgingen terug in een toename van de productiekost van diervoeders. Gemiddeld werden de mengvoeders voor vleesvarkens en zeugen ongeveer 15 tot 17% duurder in vergelijking met juni laatstleden.

De berekeningen in dit artikel zijn gebaseerd op de prijsnoteringen van 10 september 2012. Vergeleken met de optimalisatie in juni (zie *Management&Techniek* 12 van 22 juni) werden alle rantsoenen weer fors duurder, wegens de hogere prijsnoteringen van alle veevoedermiddelen.

De prijs van de granen en van de meeste eiwithoudende voedermiddelen steeg. De prijsstijging van tarwe, gerst en maïs varieerde tussen 14 en 22%, terwijl

sojaschroot en koolzaadschroot respectievelijk 22,3 % en 10% duurder werden. De prijs van sojabonen nam 16% in prijs toe in vergelijking met juni laatstleden. Wegens de hoge prijs voor sojaolie (1080 euro/ton) en het dure sojaschroot (532 euro/ton) zijn

.....
Een herformulering van de veevoeders is opnieuw sterk aan te bevelen.
.....

volvette sojabonen in vele rantsoenen prijstechnisch interessant. Deze brengen immers zowel energie als eiwit aan. Suikerbietpulp is slechts 5% duurder geworden, terwijl de prijsstijging van erwten bijna 15% bedroeg. Tarweglutenfeed en kortmeel zijn respectievelijk 32% en 20% duurder geworden.

De prijs van tarwe is, in vergelijking met de andere granen, het minst toegenomen. Tarwe wordt daardoor in de meeste formules bijzonder interessant. Ook de zuivere aminozuren zijn gemiddeld, in tegenstelling tot 3 maanden geleden, sterk in prijs toegenomen. Met uitzondering van methionine, dat niet duurder werd, nam de prijs van lysine met 10% toe, threonine werd 24% duurder. Tryptofaan is in diezelfde periode zelfs 3 maal duurder geworden. Globaal kunnen we stellen dat de schommelingen op de grondstoffenmarkt een zeer sterke toename van de veevoederprijzen veroorzaakten. In overeenstemming met het advies van juni is een herformulering van de veevoeders deze maand terug sterk aan te bevelen.

Vleesvarkensvoeder fase 1

Fase 1 (tabel 1 en figuur 1, VL1) staat voor een vleesvarkensvoeder, voor het gewichtstraject 20 tot 45 kg. De zelfmenger stelt dit

rantsoen volledig zelf samen en de gepubliceerde kostprijs heeft enkel betrekking op de voedermiddelenkost van het rantsoen. Als een zelfmenger de samenstelling van zijn veevoeder niet wijzigt, dan bedraagt de voedermiddelenkostprijs 345,18 euro/ton in vergelijking met 290,48 euro/ton in juni 2012. Dit betekent dat de kostprijs van deze formule met 54,7 euro/ton of met 18,84% toegenomen is. Heroptimaliseren van de formule levert een vrij groot verschil op. De geoptimaliseerde prijs bedraagt 340,68 euro/ton, met andere woorden een verschil van 4,50 euro of 1,31%. De samenstelling van dit voeder, weergegeven in tabel 1, toont dat tarwe en gerst terug zeer belangrijke voedermiddelen zijn

Tabel 1 Samenstelling geoptimaliseerde rantsoenen voor vleesvarkens (betreft grondstoffenkostprijs, productiekost is niet inbegrepen)

	VL1	VL2	VL3
Prijs (87% DS) in euro/ton	340,68	321,43	300,65
Samenstelling (aandeel in %)			
Tarwe	35,00	31,40	35,00
Gerst	22,84	24,09	25,00
Sojaschroot Arg 49/3.5	9,12	8,66	0,00
Tarweglutenfeed	8,00	15,00	15,00
Koolzaadschroot	5,00	1,84	8,00
Maniok	0,00	0,00	0,00
Tarwekortmeel	0,00	0,00	0,00
Luzerne	0,00	0,00	0,00
Suikerbietenpulp	1,00	2,00	2,09
Erwten	7,00	10,00	0,00
Mais	1,95	0,00	4,71
Sojabonen	5,00	1,31	5,71
Kern + aminozuren	5,09	5,70	4,49
Totaal	100,00	100,00	100,00

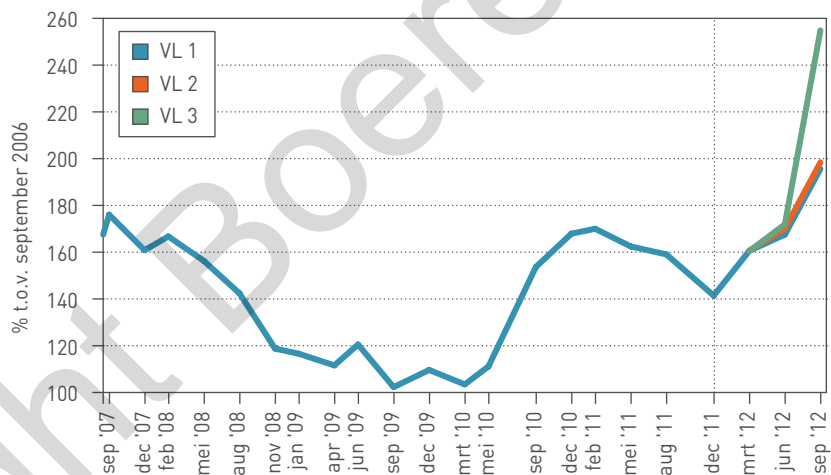
(respectievelijk 35%, maximum, en 22,84%) en dat het maïsaandeel bijna volledig uit het rantsoen verdween. Het aandeel daalde van 37,6% tot 1,95%. Tarweglutenfeed – dat eveneens 29% in prijs toenam – blijft voor maximaal (8%) opgenomen. De eiwitvoorziening in deze formule is vooral afkomstig van sojaschroot (9,12%), volvette sojabonen (5%) en koolzaadschroot (5%, maximum). Ondanks de verdere sterke toename van de prijzen van de eiwithoudende voedermiddelen is het totale eiwitgehalte van de fase1-formule niet verder gedaald (17,04 tegenover 16,74% in juni). Wanneer we naar de inkomrijzen kijken, dan blijkt dat de inkomprijs van tarwekortmeel 185 euro per ton bedraagt. Wanneer de huidige prijs van 225 euro daalt tot 185 euro, dan zal er 1,8% tarwekortmeel opgenomen worden

in de formule (= inkompercentage). De inkomprijs van sorghum bedraagt momenteel 272 euro per ton.

Vleesvarkensvoeder fase 2

Fase 2 (tabel 1 en figuur 1, VL2) staat voor een vleesvarkensvoeder, voor het gewichtstraject 45-75 kg. Indien het rantsoen niet geherformuleerd wordt, dan bedraagt de voedermiddelenkostprijs 324,61 euro/ton in vergelijking met 275,50 euro/ton (+17,82%) in juni. Na heroptimalisatie kost de VL2-formule 321,43 euro/ton. Dit is een verschil van 3,18 euro of 1%. De samenstelling van dit voeder wordt weergegeven in tabel 1. Ook hier worden gerst (bijna) en tarweglutenfeed maximaal opgenomen (24,09% en 15%). In vergelijking met juni is het aandeel tarwe sterk toegenomen (31,40% versus 18,75%) en is het aandeel maïs volledig uit het rantsoen verdwenen. De eiwitvoorziening in deze formule is afkomstig van sojaschroot (8,66%), volvette

in juni. Na heroptimalisatie kost de VL3-formule 300,65 euro/ton, een verschil van 5,7 euro of 1,86%. De samenstelling van dit voeder, weergegeven in tabel 1, toont dat tarwe ook hier zeer interessant is (35%, maximumeis). Het aandeel gerst is ook maximaal aanwezig in de formule (25%) en het aandeel maïs daalde van 29,04% tot 4,71%. Overeenstemmend met het voeder van fase 2 wordt ook hier tarweglutenfeed maximaal opgenomen (15%). Het eiwit in dit rantsoen wordt aangebracht via volvette sojabonen (5,71%) en koolzaadschroot (8%). Het totale eiwitgehalte van de fase3-formule bedraagt 14,09% in vergelijking met 13,79% in juni, terwijl het totaal fosforgehalte 0,45% bedraagt. Tegenover de maximale grondstoffenkostprijs van de veevoerders in september 2007 blijkt de grondstoffenkostprijs van bovenstaande formule momenteel 11,2% duurder te zijn (figuur 1), een absoluut record dus. De

Figuur 1 Prijsvoluatie voeders voor vleesvarkens sinds september 2006 (= 100%)

sojabonen (1,31%) en erwten (10%, maximaal). Het totale eiwitgehalte van de fase2-formule is niet gewijzigd en bedraagt nog steeds 15,68% (maximum = 16%), terwijl het totaal fosforgehalte 0,47% bedraagt (eveneens het maximaal toegelaten gehalte). De inkomrijzen van de meeste voedermiddelen liggen vrij ver van de huidige marktwaarde. De inkomprijs van sorghum (testgrondstof), maïs en tarwekortmeel bedragen respectievelijk 251 euro, 265,88 euro en 176,06 euro/ton.

Vleesvarkensvoeder fase 3

Fase 3 (tabel 1 en figuur 1, VL3) staat voor een vleesvarkensvoeder, voor het gewichtstraject 75-120 kg. Indien het rantsoen niet geherformuleerd wordt, dan bedraagt de voedermiddelenkostprijs 306,35 euro/ton in vergelijking met 257,47 euro/ton (+19%)

inkomprijs van erwten bedraagt voor deze formule 326 euro/ton (marktwaarde = 329 euro/ton), het inkomgehalte is dan 1,41%. Sojaschroot heeft bij deze berekening een inkomprijs van 522 euro en een inkomgehalte van 2,65% (marktwaarde 532 euro). Voor de testgrondstof sorghum bedraagt de inkomprijs 273 euro en is het inkomgehalte 4,5%.

Zeugenvoeders

Tabel 2 (p. 32) geeft de geoptimaliseerde samenstelling van een klassiek dracht- en lactofoeder weer. De grondstoffenkostprijs om de zeugenvoeders samen te stellen, ligt momenteel op 290,42 euro/ton voor het dracht- en 318,18 euro/ton voor het lactomeel. Indien we ons baseren op de formule van juni, dan mogen we stellen dat heroptimaliseren bij de zeugenvoeders

een kostenreductie van ongeveer 5,81 euro/ton voor het drachtvoeder en 0,6 euro/ton voor het lactovoeder met zich meebrengt. De prijsevolutie van de

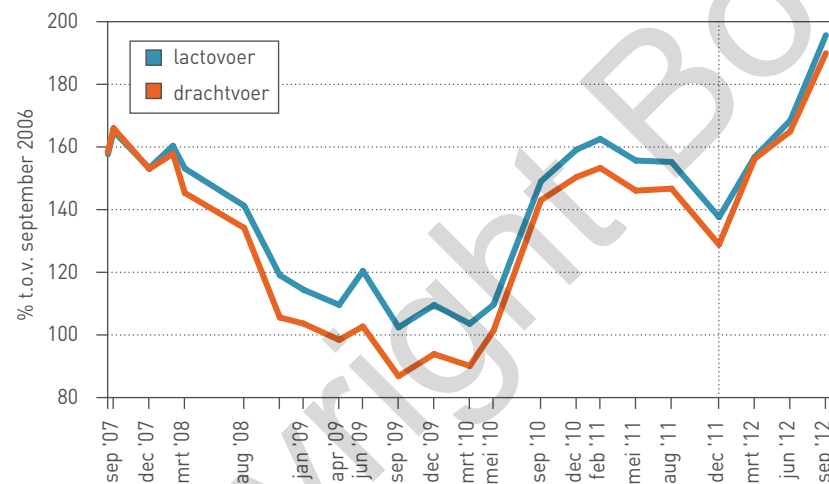
Tabel 2 Samenstelling geoptimaliseerde zeugenrantsoenen (betreft grondstoffenkosten, productiekost is niet inbegrepen)

	Lactovoeder	Drachtvoeder
Prijs (87% DS) in euro/ton	318,18	290,42
Samenstelling (aandeel in %)		
Tarwe	25,25	30,07
Gerst	8,00	10,00
Sojaschroot ARG 49/3.5	0,00	0,00
Tarweglutenfeed	13,00	15,00
Koolzaadschroot	7,00	7,48
Maniok	0,00	0,00
Tarwekortmeel	5,00	9,83
Luzerne	0,00	0,92
Suikerbietenpulp	5,81	11,41
Erwten	10,00	8,33
Mais	10,00	0,00
Sojabonen	10,81	1,31
Kern + aminozuren	5,13	5,65
Totaal	100,00	100,00

het drachtmeel 476 euro/ton met een inkompercentage van 0,8% en 498 euro/ton voor het lactomeel met een inkompercentage van 0,2%. In het lactomeel wordt tarweglutenfeed voor bijna 13% opgenomen, terwijl dit 15% (maximum) is in het drachtmeel. Ook suikerbietpulp blijft een aantrekkelijke grondstof voor zeugenvoerders en wordt respectievelijk voor 5,81 en 11,41% opgenomen in het lacto- en drachtmeel. Voor deze laatste grondstoffen is de situatie vrij analoog met deze van juni laatstleden. Mais is te duur geworden voor drachtvoeder. De inkomprijs voor mais bedraagt 266 euro (marktwaarde is 282 euro) en het inkompercentage bedraagt 14,7%.

Prijswijzigingen

Voor de geoptimaliseerde formules steeg de prijs van de vleesvarkensrantsoenen in vergelijking met juni 2012. De grondstoffenprijs voor het volledige mengvoeder steeg met bijna 17% voor de diverse vleesvarkensrantsoenen. Voor het lactovoeder bedroeg de prijsstijging 15,7%, terwijl het drachtvoeder 14,3% duurder werd. Op basis van deze prijsstijgingen

Figuur 2 Prijsevolutie voeders voor drachtige en lacterende zeugen sinds september 2006 (= 100%)

zeugenvoerders vind je in figuur 2. De prijs van het lactomeel heeft de recordprijs van 2007 overtroffen en is nu 17,6% duurder dan in september 2007, het drachtmeel is 7,3% duurder geworden dan toen.

Naar analogie met de vleesvarkensvoerders wordt het eiwit vooral uit volvette sojabonen (lactomeel), erwten en koolzaadschroot gehaald. Het aandeel tarwe en gerst in beide voeders leunt aan tegen de maximale inkompercentages. Sojaschroot wordt niet langer opgenomen als eiwitbron in de zeugenvoerders. De inkomprijs voor sojaschroot bedraagt voor

kunnen we stellen dat een herformulering van de rantsoenen voor een welgekomen kostenreductie van 0,2 (lactomeel) tot 2% (drachtmeel en VL3) zal zorgen. ■

Dit is het 23ste artikel in de reeks 'Varkensvoerders produceren tegen minimale kostprijs'. Het vorige artikel verscheen in *Management&Techniek 12* van 22 juni 2012. De teksten zijn ook gebundeld op het afgesloten ledengedeelte van de Boerenbondwebsite, via www.boerenbond.be/grondstoffen.

De varkenshouderij staat voor enorme uitdagingen. De groepshuisvesting voor zeugen vanaf 2013, de vermindering van het antibioticumverbruik en het stijgend belang van dierenwelzijn zijn slechts enkele voorbeelden. De hoge veevoederprijzen en de prijzen van het varkensvlees staan niet in verhouding. De verhoging van het bedrijfsrendement zal dus moeten gebeuren door een betere productiviteit. Het nastreven van een hogere gezondheidsstatus op het bedrijf is een belangrijke stap naar dit hogere rendement.

Slachtlijnbevindingen als onmisbare schakel

Indien de voederconversie door ziekte van de vleesvarkens zou stijgen met een waarde 0,1 – bijvoorbeeld van 3,1 naar 3,2 – is er per kilogram groei 100 g voeder extra nodig. Door de actuele dure voederprijzen lopen de kosten van dit extra voeder hoog op. Een afname van de dagelijkse groei van bijvoorbeeld 5%, heeft al gauw een verlenging van de afmestperiode van één week tot gevolg.

Via strategische onderzoeken (op mest, bloed, kadavers ...) worden de aanwezige dierziekten op het bedrijf in kaart gebracht. Het tijdig opsporen van de betrokken ziekteverwekkers is vaak duur, maar onmisbaar voor het instellen van een juiste behandeling en het bijsturen van het management. Slachtlijnonderzoek is een handig hulpmiddel voor deze bedrijfsmonitoring. Het verzamelen van deze gegevens is immers een veel te weinig gebruikte diagnostische techniek. De gegevens bieden de varkenshouders de kans om het management bij te sturen. Het is een onmisbare schakel in de bedrijfsbegeleiding. Een duidelijke en betrouwbare registratie van slachtgegevens is echter noodzakelijk voor een correcte interpretatie ervan. De onderlinge verschillen tussen slachthuizen zijn zeer groot naargelang de juistheid en hoeveelheid van de gegevens.

We overlopen kort de belangrijkste slachtlinafwijkingen en hun financiële impact op de economische bedrijfsparameters.

Pneumonie of longontsteking

De voornaamste oorzaak van pneumonie is de bacterie *Mycoplasma hyopneumoniae*. Ook APP (*Actinobacillus pleuropneumoniae*), het griep- of PRRS-virus kunnen pneumonieletsel